

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Факультет Геолого-географічний
Кафедра фізичної географії, природокористування та ГІС

Силабус курсу

Основи топоніміки

Обсяг	Загальна кількість: кредитів - 3 ; годин – 90
Семестр, Рік	5 / 3 д/в; та 6 / 3 з/в.
Дні, Час, Місце	за розкладом занять
Викладач (і)	Стоян Олександр Олександрович; кандидат географічних наук, доцент кафедри фізичної географії, природокористування і геоінформаційних технологій
Контактний телефон	0677279321
E-mail:	stoyan5691@gmail.com
Робоче місце	кафедра фізичної географії, природокористування і геоінформаційних технологій
Консультації	<i>Очні консультації:</i> пн., ср., 13.00-16.00 <i>Он лайн- консультації:</i> Zoom за розкладом

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі студентами буде здійснюватися наступним чином:
e-mail: physgeo_onu@ukr.net, stoyan5691@gmail.com
телефон: 0677279321
аудиторія: за розкладом

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Предмет вивчення дисципліни – особливості формування топонімів (географічні назви), їх походження, смислове значення, динаміку, вимову і передачу з однієї мови на іншу.

Пре реквізити і пост реквізити курсу: лекційний курс та практичні заняття з курсу «**Основи топоніміки**» " викладається після засвоєння студентами наступних дисциплін «Землезнавство», «Геологія з основами геоморфології», «Ландшафтознавство з основами ландшафтного планування», «Фізична географія материків та океанів», «Основи топографії та картографії», «Ґрунтознавство з основами географії ґрунтів».

Мета курсу «**Основи топоніміки**» є сформувати у студентів знання про комплексне вивчення географічних назв (топонімів), значення вивчення історії та аналізу топонімів, загальною географічної та спеціальної топонімічної термінології; розуміння сучасних проблем перекладу, перейменування в географічній науці, сутності і значення першоджерел географічних назв та історичної інформації;

Завдання дисципліни:

- 1) вивчити питання методики, класифікації, походження, репродукції, смислового значення, правопису, вимови, всебічного вивчення географічних назв і їх джерел даних, методи трьох областей знань: історії, географії та мовознавства;
- 2) познайомити з поняттям топонімічний ландшафт, комплексом географічних назв, а також територіальної топонімічної системою, що відображає історико-географічні, соціально-економічні та екологічні умови території;
- 3) розробляти і впроваджувати інформаційні бази даних, ГІС-технології при проведенні приватного (ойконім, оронім, гідронім) регіонального районування території;
- 4) збільшити культурно-освітній потенціал студентів і пробудити інтерес до топоніміки-краєзнавчої, еколого-географічної роботі як засобу виховання, прищеплення любові і дбайливого ставлення до джерел свого народу, любові до своєї місцевості, свого регіону; виховати патріотичне ставлення до Батьківщини, до найважливіших подій і відомим людям минулого, культурної спадщини народів сучасним поколінням;
- 5) розглянути перспективи використання матеріалів топоніміки в галузі фізичної, соціально-економічної географії, картографії та геоінформатика, екологічної, політичної і культурної сферах життєдіяльності людини; в розвитку сучасної географії та інформаційного суспільства.

Очікувані результати. Здобувач повинен:

знати: мету та задачі навчальної дисципліни; структуру та програму навчальної дисципліни, для побудови оптимального шляху її засвоєння в індивідуальному режимі; географічні назви (топоніми), їх значення, структуру, походження і ареал поширення; основні чинники і умови формування, запозичення і перейменування географічних назв.

вміти: орієнтуватися в загальній географічній і спеціальній топонімічній термінології (макро- і мікро топоніми, топонімічний: ландшафт, етимологія та ін.), класифікації і типах передачі географічних назв, у тимчасових і просторових аспектах розвитку топоніміки як наукового напрямку на стику декількох наук.

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання

Курс буде викладений у формі лекцій (20 год.), практичні (16 год.) організації самостійної роботи студентів (54 год.) на денному відділенні та у формі лекцій (16 год.), практичні (8 год.) організації самостійної роботи студентів (66 год.) на заочному відділенні.

Основна підготовка студентів здійснюється на лекційних та практичних заняттях, але у значній мірі покладається і на самостійне вивчення предмета здобувачами вищої освіти під час семестру. При викладанні дисципліни використовуються методи навчання: словесні – лекції; пояснювально-ілюстративні; застосування картографічних матеріалів, ілюстрацій, презентації. Практичні та лабораторні роботи, постановка і розв'язання прикладних завдань передбачених курсом. Методи дистанційного навчання – викладання дисципліни на відстані від викладача за допомогою інформаційних технологій (Zoom, інструментів Google). Інноваційні методи навчання – компетентнісний. Заняття на

основі інформаційно комунікаційних технологій.

Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Топоніміка як наука особистих географічних назв.

Тема 1. Історія розвитку топоніміки.

Тема 2 Топоніміка як наука особистих географічних назвах.

Тема 3. Методика вивчення топонімів. Макро- і мікро топоніми

Тема 4. Топоніміка і історія географічних відкриттів.

Змістовий модуль 2. Визначення, методологія та завдання топоніміки.

Тема 5. Зв'язок з іншими науками.

Тема 6. Положення серед географічних наук.

Тема 7. Топоніміка як частина лінгвістичної науки.

Тема 8. Прикладний аспект топоніміки.

Тема 9. Сучасні методи обробки, систематизації географічних назв і топонімічне районування.

Перелік рекомендованої літератури

1. Бондаренко Г. В., Кихтюк В. В. Історична топоніміка: навч. посіб. Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки. Луцьк, 2012. 162 с.
2. Лабінська Галина. Топоніміка: навчальний посібник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2016. 274 с.
3. Лучик В.В. Топоніміка. Енциклопедія історії України. Під ред.: В. А. Смолій. Інститут історії України НАН України. К. : Наукова думка, 2013. 784 с.
4. Лучик В.В.: Етимологічний словник топонімів України. Київ: ВЦ «Академія», 2014. 544 с.
5. Муркалов О.Б. Стоян О.О. З'явлення і вживання топоніма Дофінівський лиман (Чорне море) Вісник ОНУ. Сер.: Географічні та геологічні науки. - Т. 24. - Вип. 1. - 2019.
6. Рогізна М.М. Лінгвістика: навчальний посібник з мови фаху [Електронний ресурс]. 2010. 136 с. URL: <http://znanium.com/catalog.php?bookinfo=515252>
7. Історичні карти: веб-сайт. URL: <http://kraeved.od.ua>.
8. Google Планета Земля: веб-сайт. URL: <https://www.google.com.ua>.

ОЦІНЮВАННЯ

Дисципліна «**Основи топоніміки**» оцінюється за 100-бальною шкалою. Розподіл балів, які отримують здобувачі представлений у таблиці.

Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Лабораторні роботи	ІНДЗ	Підсумковий тест (іспит)	Сума
T1 – T4	T5 – T9				100
100	100	100	100	100	

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

Поточний контроль - усний контроль (опитування, бесіда, доповідь); письмовий контроль (контрольна робота, доповідь/презентація); практичний контроль (в ході виконання практичних робіт). У ході поточного контролю студент може отримати максимальну оцінку (100 балів) за кожний змістовий модуль.

Періодичний контроль - контроль теоретичного матеріалу за заліковими модулями у вигляді письмової модульної контрольної роботи та виконання практичних робіт в межах змістового модуля.

Підсумковий контроль за дисципліною – залік в письмовій, або усній формі. Залікову оцінку отримує здобувач, який виконав усі обов'язкові види робіт (контрольні та практичні роботи, СР) (Положення про організацію і проведення контролю результатів навчання ЗВО ОНУ імені І. І. Мечникова). Фінальна оцінка з навчальної дисципліни це середнє арифметичне суми балів за поточний контроль та підсумковий контроль.

Для студентів, які набрали впродовж семестру сумарно меншу кількість балів, ніж мінімум для заліку (60), допускається написання реферату за темами лекційних, практичних занять чи самостійної роботи, за які отримана незадовільна оцінка, або перескладання модульного контролю, за який отримана незадовільна оцінка.

Самостійна робота складається з самостійного вивчення певного переліку тем або тем, що потребують поглибленого вивчення. Самостійна робота студентів (СРС) контролюється у контрольних робіт, звітів і конспектів. Питання з тем, які виділені на самостійне вивчення, включені до контрольних заходів. Увесь обсяг СР містить завдання, які вимагають від студента систематичного самостійного виконання.

Додаткові (бонусні) бали здобувач може отримати при відвідуванні всіх занять виконанні та захисті всіх передбачених програмою завдань, або розробці і публічній доповіді обраної теми курсу, яка не включена до переліку основних питань (10 балів).

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливості максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності. Списування під час контрольних робіт та заліку заборонені. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі навчання.

Політика щодо відвідування та запізнь. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання за яку нараховуються бали. За об'єктивних причин (хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн форматі за погодженням із керівником курсу. Запізнення без попередження або поважної причини (проблеми із транспортом, несподівані нещасні випадки, проблеми особистого характеру) неприпустимі.

Мобільні пристрої: під час занять тільки з дозволу викладача допускається використання мобільних додатків, Internet-мережі, електронних девайсів.

Поведінка в аудиторії: активна участь, поважне ставлення до всіх учасників освітнього процесу, виконання необхідного мінімуму навчальної роботи, відключення мобільних пристроїв.